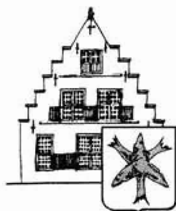

"DE KLINK"

Officieel orgaan en informatieblad van het
GENOOTSCHAP
OUD ZANDVOORT
(OPGERICHT 11 DECEMBER 1970)

ISSN 1384-7082 jrg 20, nr.1

januari 2000

losse nummers *f* 6,50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastr 26 2041 CK Zandvoort (023) 571 70 09
administratie : Mevr. H.P.M. Hoogervorst-Schuiten (023) 571 81 77

Het jaar 2000 is een bijzonder jaar - en dat is het!

Op 11 december 1970, dus dit jaar 30 jaar geleden, werd het Genootschap Oud Zandvoort opgericht. Het kleine Genootschap van toen is nu een groot Genootschap van circa 1400 leden. In deze tijd van rationalisering en digitalisering zou je verwachten dat er voor zaken van weleer geen belangstelling meer bestaat. Het tegendeel blijkt.
Meer dan ooit tevoren zijn de inwoners van Zandvoort en "oud"inwoners daarbuiten, geboeid door het verleden van Zandvoort. Men kan rustig stellen dat het Genootschap erin slaagt een antwoord te vinden op deze groeiende belangstelling zonder haar doelstellingen uit het oog te verliezen.
Het streven naar het behoud van het Zandvoortse dorpskarakter en het bewaren en verspreiden van geschiedkundige kennis van Zandvoort zal ook in het nieuwe Millennium blijven voortgaan.
Veel dank zijn wij verschuldigd aan hen die in de afgelopen 30 jaar op velerlei terreinen hun krachten hebben gegeven om ons gezamenlijk historisch erfgoed te beschermen, vast te leggen en te verspreiden.
Nieuwe informatieve technieken, zoals het internet, de digitalisering van historisch materiaal, zowel van teksten als van foto's, hebben hun intrede gedaan en het Genootschap zal niet achterblijven hiervan gebruik te maken.
Hoe het verder zal gaan in dit nieuwe Millennium?
Uw voorzitter hoopt dat het Genootschap de kracht, creativiteit en saamhorigheid zal uitstralen die nodig zijn om in deze moderne samenleving haar zinvolle plaats volledig waar te maken.
Namens het Bestuur wens ik u allen een goed jaar tweeduizend toe.

Ger Cense

De MARIA school (klas 5 en 6) naar SCHIPHOL in 1954.

(Zie pagina's 18 en 19 van jrg.19 nummer 4.)

non 27 29 38
21 22 23 24 25 26 28 30 31 32 33 34 35 36 37 39 40 41 42 43 44 non
2
1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

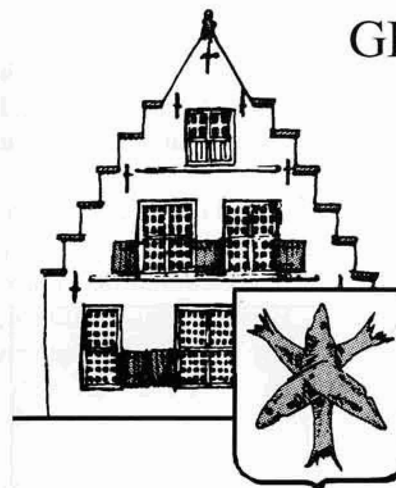
1. Marianne Molenaar - 2. Ina Reijer - 3. Irene van der Wolde - 4. Ria van Poeke - 5. onbekend - 6. Doke Versteege - 7. onbekend - 8. Coby Boeré of Coby Faillé - 9. onbekend - 10. Hertha Bluijs - 11. Janny Smit - 12. Ina Vossen - 13. Els Vossen - 14. Irene Sträter 15. Cockie van Staveren - 16. Ria Stokman - 17. Annelies Weller 18. Carla van der Storm - 19. .?. Castien ? - 20. Olga van der Mije - 21. Agnes Molenaar - 22. Marianne Steggerda - 23. Rienie Vossen - 24. Ansje Lammers - 25 Marian van Deursen (Wegger) - 26. .?. Metz - 27. .?. Cluwen - 28. Lenneke Seders - 29. Els Cluwen - 30. Lia van Kemenade - 31. Joke Gerrits - 32. Ingeborg .?. - 33. Lida van Deursen - 34. Karin van der Belt - 35. onbekend - 36. Mia Stokman - 37. onbekend - 38. .?. Vossen (bij café Oomstee) - 39. Ria Bosman - 40. Els van der Storm - 41. onbekend - 42. onbekend - 43. Rina Vreeburg. 44. onbekend.
Links zuster Eufronia - rechts zuster Leopolda

Met dank aan de dames M.J. de Bakker-van Poeke (4) en R. v.d. Smaal-Bosman (39), door welker medewerking de meeste namen nu bekend zijn.

Het bestuur van het Genootschap Oud Zandvoort

nodigt u uit tot het bijwonen van de

GENOOTSCHAPSAVOND

"OUD ZANDVOORT"

op vrijdag 11 februari 2000

in gebouw "de Krocht"

aanvang 20.00 uur

Het programma voor deze avond is als volgt:

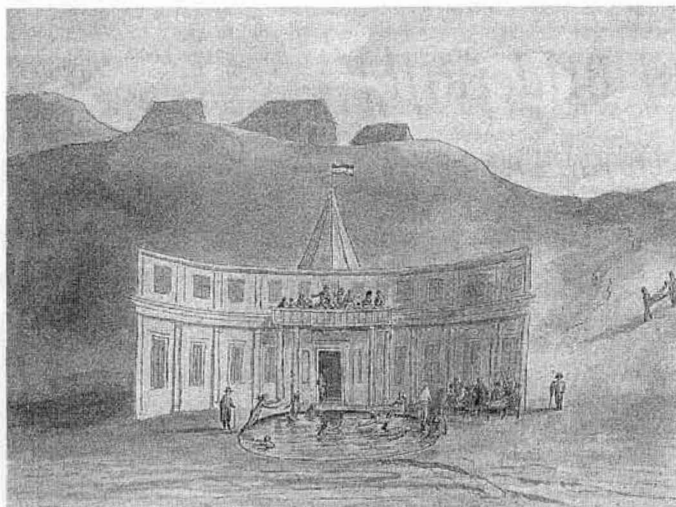
- Opening.
- "De verborgen wereld van DEMOCRIET", een kolderiek en dichtlievend genootschap te Haarlem (1789 - 1869) door de heer B.C. Stiggers (zie pagina 4)
- Pauze, waarin een verloting.
- Optreden van een aantal oudleden van de Accordeonvereniging Zandvoort (1950 - 1975)
- Amateurfilm over Zandvoort uit de jaren '50 en '60.
- Sluiting.

N.B. Zaal open vanaf 19.15 uur, er zullen vanaf dit tijdstip weer dia-beelden van vroeger, samengesteld door Ton Drommel, continue getoond worden.

"DEMOCRIET,

een kolderiek en dichtlievend genootschap te Haarlem (1789 - 1869)."

Zo'n 75 jaar lang rijmden de leden van DEMOCRIET er lustig op los. De letterkundige vruchten van deze jaren zijn opgetast in 55 boeken. De verzenboeken waren alleen beschikbaar voor het democritisch nageslacht. Een neveneffect van de beslotenheid van het genootschap was dat de leden zich onbekommerd in verzen konden uitleven. Het gevolg is dat de boeken een aantal ongekend vrijmoedige verzen bevatten - gerekend natuurlijk naar 19de eeuwse maatstaven.
Welke onderwerpen kwamen in de verzen aan de orde? te veel om op te noemen. Om willekeurig toch een aantal voorbeelden te noemen:
Griekenland, de lichaamsdelen van de man, de lichaamsdelen van de vrouw, lichamelijke oefeningen, Haarlemse kermisattracties, Haarlemse stadspoorten, de tentoonstelling van Volksvlijt, de maanden van het jaar, de ontwikkeling van Zandvoort als kuuroord ! en nog veel meer.

Gerrit Jan Michaëlis
Het badhuis te Zandvoort vanuit zee te zien, 1826.
(archief Democriet)

Pas na 125 jaar, in 1986, is het archief van Democriet opengesteld door de directeur van Teylers Stichting. De heer B.C. Sliggers, conservator van het Teylersmuseum, heeft toen, samen met een werkgroep, een boek geschreven wat de titel van de inleiding draagt.
De heer Sliggers zal in zijn voordracht speciaal aandacht besteden aan die delen welke in het bijzonder op Zandvoort betrekking hebben.

NIEUWE LEDEN.

dhr	F. Borstel	Flemingstraat	20	ZANDVOORT
mevr	C. Keur	Brederodestraat	15-3	ZANDVOORT
mevr	Y. Kreule-Borstel	Berkenstraat	59	HAARLEM
dhr	A.W. Lindeman	Burg. den Texlaan	15	AERDENHOUT
mevr	M. StahlÚ-Steggerda	Tilburystraat	59	PURMEREND
mevr	ter Wolbeek	Celsiusstraat	88	ZANDVOORT
dhr	I. Zwemmer	Marisstraat	56	ZANDVOORT

Een eerste aanslag afgeslagen, maar....

Het is goed om deze aktie-kaart van Stichting De Noordzee in deze eerste aflevering van het jaar 2000 voor de toekomst te bewaren, een eerste aanval lijkt afgeslagen .... vijfde baan géén probleem (nu niet meer!), een zesde baan moet zeker kunnen. Maar dan, een vliegveld in zee? Nee, toch maar baan zeven. En daarna? ... vliegfanaten weest gerust ligt het vliegveld voor de kust.

MW

Schoenhandel C. de Vries,

Deze zaak was gevestigd in het perceel Haltestraat no 55, met de evacuatie vertrok de familie naar Doetichem en kwam niet meer naar Zandvoort terug. Een op het oog gewone foto maar die om meerdere redenen, zoals zal blijken, toch wel iets bijzonders heeft. Cornelis de Vries Jr. schrijft:

" In de winkeldeur Börszi, een Hongaars vluchtelingetje, die een groot aantal jaren bij ons in huis was. Vervolgens Mien, Neel, Lies, dan Cornelis Jr. en Sr. de Vries. De voordeur met een ouderwetse trekbel staat open. Daardoor weet ik dat de foto buiten het seizoen gemaakt is. In de zomermaanden deed de gang dienst als opslagplaats voor zomerschoeisel.

Voornamelijk "Opanka's" een damesschoentje open en met hak. Ook te zien is dat er toen (1924) bomen (iepen) stonden in de Haltestraat. Deze zijn na de oorlog verdwenen.

Die naam Börszi brengt mij op de gedachte dat er misschien iets bekend is over de vrij grote groep kinderen die na de eerste wereldoorlog een toevlucht vonden o.a. in Zandvoort. Ds. Padt was de motor achter deze actie.

Börszi ging op 16 jarige leeftijd weer terug naar Buda-Pest (haar vader was schoenmaker !!). Verder herinner ik mij nog Zöltan (bij Rinkel) een prima voetballer in Zandvoort 1 en bij Beekhuis de kolenboer was ook een jongen. Er moeten er veel meer geweest zijn. Moeder vertelde dat bij aankomst van de grote groep kinderen, deze schaars gekleed waren. Börszi, zei ze, had een halve kous als muts op haar hoofd.

Ds. Padt had grote indruk gemaakt met zijn aktie, toen hij later een keer aan kwam om te vragen hoe het ging had Moeder gezegd:" als ik alles vooruit geweten had, dan had ik beter geld kunnen geven". Ze had er erg veel moeite mee dat het kind onverstaanbaar was door het Hongaars. Het werd echter snel goed. Börszi ging naar school met m'n zusjes en het was verbazend hoe dat jonge volkje elkaar begreep. Dit alles volgens verhalen van mijn moeder. Zelf had ik er een zus bijgekregen en we konden het goed met elkaar vinden."

Tot zover de heer C. de Vries, nu allang geen junior meer, uit Doetichem.

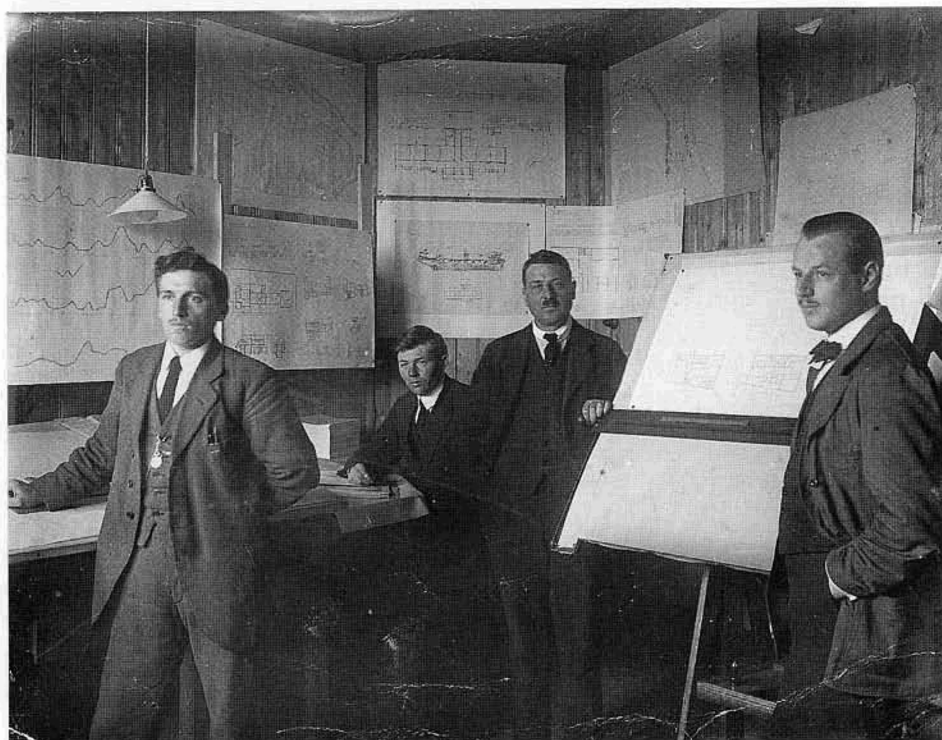
Het is echter deze C. de Vries die als tekenaar het illegale blad "De Kleine Patriot" van tekeningen - spotprenten en landkaartjes - voorzag.

Wat betreft zijn opmerking of er meer bekend is over deze Hongaarse kinderen het volgende. In de telefoongids van Zandvoort komt men nog verschillende namen tegen zoals Fogarasy, Komlossy en Vörös, zijnde nakomelingen van deze Hongaarse kinderen, welke in tegenstelling tot Börszi hier zijn gebleven en volledig in de Zandvoortse samenleving zijn opgegaan.

Zeker één van deze Hongaarse kinderen, de weduwe Keur-Komlossy, woont hier nog!

MW

De tekenkamer van Publieke Werken.

Deze foto, gemaakt door de fotograaf H.A.O. Sandtmann, is afkomstig van Herman Slagveld te Heemstede.
Van links naar rechts Joh. Jansen, gemeente-architect; Leendert Slagveld; Jb. Fokkens, hoofdopzichter; nummer vier helaas niet bekend.

Een foto die de geest van die tijd schitterend weergeeft, zie de mooie witte boorden en stropdassen, elk heeft een vest aan dus een driedelig costuum.
Aan de houten wanden geprikt de nodige bouwtekeningen en platte gronden.

Joh. Jansen, de gemeente-architect heeft het volste recht om zo uitdrukkelijk op de foto aanwezig te zijn want met één van zijn geesteskinderen, het in 1911 geopende Raadhuis, werd Zandvoort een gebouw rijk dat tot op de dag van vandaag gezien mag worden.

MW

NIEUWS VAN DE „WURF"

In het afgelopen jaar heeft onze vereniging zich niet zo kunnen manifesteren als wij wel gewild zouden hebben. De dansgroep had te kampen met tal van blessures waardoor slechts enkele malen, en dan nog met rustige dansen, opgetreden kon worden.
Het enige waarmee we goed naar buiten konden treden was met de klederdrachten schouw. We traden o.a. op in Nieuw Unicum en een paar dagen op de Oranje Nassau school tijdens een Zandvoort-week. Voor diverse klassen werd de oud Zandvoortse kleding geschouwd en gebruiksvoorwerpen en werktuigen van beroepen van strand en badleven, deze optredens werden zeer gewaardeerd.
Op het toneel werd twee maal met groot succes gebracht 'een Zandvoorter wier landverhuizer'. Gelukkig zijn voor de toneelvoorstellingen voldoende mensen beschikbaar maar aanvulling is altijd welkom. Een week eerder hebben wij dit toneelstuk ook opgevoerd voor de Terschellinger-club.

'De Garnaelkoningin' is de keuze voor de komende toneeluitvoeringen, de repetities hiervoor zijn in volle gang onder de bekwame technische leiding en met deskundige adviezen van dhr. R. van Toornburg.

Naast deze grotere zaken werden toch diverse evenementen opgeluisterd door onze leden, gestoken in klederdracht. Vermeldenswaard hierbij zijn o.m. de veiling van de eerste Hollandse nieuwe in 'Les Pyramides' te Bloemendaal aan Zee, het 125 jarig bestaan van 'De Gaper/Bakels' in de Kerkstraat en het bezoek van een Kroatische afvaardiging aan Zandvoort waarbij in Gran Dorado werd opgetreden.
Tezamen met leden van de toneelvereniging Wim Hildering werd met zang opgetreden t.g.v. de opening van het nieuwe radiostation op het Gasthuisplein van ZFM Zandvoort Omroep. Buiten Zandvoort werd door een aantal leden de Folklore-dag in Den Helder bezocht.

U bemerkt dat "De Wurf" nog voldoende activiteiten ontwikkeld heeft in het voorbije jaar. Wij nodigen U uit om onze gelederen te versterken met uw gave voor toneel en/of dans en een accordeonist(e) is van harte welkom daar onze muziekgroep versterking nodig heeft.
"De Wurf" wenst u allen bij het begin van deze nieuwe eeuw 'Veul Heil en Zegen' toe!

H. Gansner, secretaris

Reacties!

Ir. Frans Zwaan Bronnegerveen (Dr) schrijft n.a.v. "WAAROVER SPRAKEN ZIJ" het volgende:
" In de Klink van oktober jl. schreef mevr. Van der Oord-Wisker een leuk artikel over de beide Jan Koning-en die wel als gangmakers voor het Zandvoortse onderwijs mogen worden beschouwd. Als rechtstreekse afstammeling (via moeders kant) en mede onderwijsman wil ik mij veroorloven een paar kleine kanttekeningen te maken. Wij moeten goed onderscheid maken tussen Jan Koning sr. (27-10-1745 / 14-02-1814) en zijn zoon Jan Koning jr. (1786/ 22-09-1861). Beide waren zij onderwijzer doch alleen jr. was daarbij ook burgemeester van Zandvoort. Zijn vader, sr., was schout en schepen der gemeente, doch geen burgemeester. Vermoedelijk heeft de onderwijs-inspecteur e.e.a. niet helemaal helder begrepen, of heeft jr. zijn vader alsnog, postuum, gepromoveerd.
De 2de bemerking betreft de jaartallen.
Jan Koning jr. huwde niet in 1786 zoals de inspecteur vermeldde, doch werd geboren in 1786. Hij stierf op 22 september 1861 in de ouderdom van 75 jaar. In 1857 was hij met pensioen gegaan. Dat werd ook tijd want hij was toen al 71. Hij was gehuwd met Sophia van der Mije. Zij kregen 10 kinderen. in die "pil-loze" tijd beslist geen uitzondering. Ook mijn moeder kwam uit een gezin van 10 koning-tjes.

De foto van de tol op de middenpagina van de vorige aflevering riep bij de heer C. de Vries de vraag op hoe het met de tolheffing ging, hadden de tramreizigers hier ook mee te maken?
De Zandvoortselaan kende twee tollen, één bij het klaphek aan de Viersprong te Aerdenhout en één bij de huidige Tolweg. Beide tollen waren gesticht in 1828 en bedoeld om met de opbrengsten gedeeltelijk de aanleg- en onderhoudskosten van de weg te dekken. Vanaf 1859 werden zij verpacht. Bij het toenemen van het auto- en fietsverkeer verkregen, na vele protesten, automobilisten en fietsers in 1909 vrijdom van tol. In 1916 viel het besluit om de weg over te dragen aan de gemeenten Heemstede, Bloemendaal en Zandvoort op voorwaarde dat na afloop van de pachttermijn, op 1 maart 1917, de tollen zouden worden opgeheven, hetgeen dan ook gebeurd is. (pas op 31 juli 1930 pakte de rijksoverheid met de wegenwet de overlast van de vele tollen aan)
De vraag hoe het met de tram en de passagiers ging is eenvoudig te beantwoorden, de tram maakte van een eigen 'weg' gebruik en de tol werd geheven voor het gebruik van de straatweg.

Bij de foto van de gasmasker-oefening van het gemeentepersoneel staat - en dat hoewel ik beter moest weten en het dan ook wist - de naam van mijn oud-oom Sybrand Drommel vermeld als Siebrand Drommel, dit was fout.

De heer G.H. Kiefer maakte enige verbeteringen bij de namen welke geplaatst zijn op pagina 5 van de Klink oktober 1999, Voorbezichtiging van de (nieuwe) watertoren. De nummer 9 vanaf links is niet Mr. H.M. van Fenema, burgemeester maar M. Weber, raadslid van 27-08-46 tot 27-04-56.
Verder is volgens hem de nummer 10 vanaf links zeker niet ir. G. Friedhoff.

m.i. is het ir. P.G. van Kuijk, raadslid vanaf 27-08-46 tot 14-02-59.(MW)

Billetikkersleen.

Zandvoort 1920.
Een bescheiden vissersplaats met een vriendelijke bevolking. Ieder kent elkaar wel, vaak via de bekende namen Paap, Kerkman, Keur, Zwemmer en ga zo maar door. Een heerlijke plaats voor een kind om zijn jeugd door te brengen. Het strand , de dagelijkse speelplaats. Onbekommerd, je schep achter je aanslepend, altijd vergezeld door het kleine witte hondje (van poppen hield je niet) Het wijde strand, de rollende golven. Wat zeilscheepjes, waarmee oude Zandvoorters wat bot en schol vingen, om die op het strand aan een kluitje belangstellenden "al mijnend" te verkopen.
De garnalenvisser, die met opgestroopte broekspijpen zijn net voorttrekt.

Druk was het strand alleen 's zomers als het mooi weer was en de Amsterdammers met de tram leven in de brouwerij brachten. Maar als de zomermaanden voorbij waren, was het strand weer breed en was het fijn spelen.
Als meisje van zes, alleen dagelijks naar het strand. Alleen, natuurlijk! Zandvoort was zelden of nooit in het nieuws wegens misdaad of zo.
De kleine gemeenschap hield strenge controle op ieders doen en laten. Een kind, een meisje nog wel, zomaar alleen buiten laten zwerven? Dat kon gerust. "Alleen voor mannen met petten moet je oppassen", zei mijn grootmoeder eens, "want die komen meestal uit Haarlem."
Wat de Zandvoorters droegen weet ik niet meer. Veel vrouwen droegen nog wel een witte kanten muts zoals in Volendam, maar veel eenvoudiger, geen gouden spelden.

En mantels hadden ze ook niet. 'winters liepen ze, met een zwarte omslagdoek over hun kleren, te breien in de Kerkstraat. En de mannen?
Eén herinner ik mij goed. Hij woonde in een met planken dichtgespijkerd onderkomen in een achterstraatje. Hij leefde van de opbrengst van een kleine schaapskudde, die in de duinen graasde. Arm was hij, heel arm, en af en toe stopte men hem wat toe. Zijn kledij? een oude herenjas die was afgeknipt boven zijn heupen. Dat vond men bespottelijk en zo kreeg hij de bijnaam 'Billetikkersleen'.
Nooit zal ik hem en zijn naam vergeten, dat wij kinderen hem met zijn bijnaam nariepen deerde hem niet, want hij was doof.
Zwervend met mijn kleine hondje ging ik hem eens opzoeken in de duinen. In het duin waar de schapen graasden, zat hij stil gedroogde scharretjes aan een touwtje te knopen dat hij in de straffe wind ophing, zout werden ze vanzelf wel. "Wil je d'r een?" vroeg hij, 'pak er maar een af".
Ik ging naar het touw en probeerde er een visje af te trekken. Het ging niet. "Ik heb zulke koude handen" klaagde ik. Hij pakte mijn handjes en zei toen: "ga maar naar huis en pak twee lepeltjes, dan maak ik wat voor jou."
Thuis pikte ik twee lepeltjes uit het vaasje en holde weer terug naar Leen.
En wat deed hij? Uit zijn zak haalde hij een knot zelfgesponnen grauwe wol van zijn eigen schapen en begon te ... breien met de lepeltjes.
Het werd een 'mitaine' Vol bewondering keek ik toe, maar helaas, de zon ging onder, het zoeklicht van de vuurtoren in IJmuiden begon te zwaaien. Zes uur, ik ging naar huis. 's Avonds werd er gebeld. Leen kwam het paar 'mitaines' brengen. Plus de lepeltjes.
"Geef hem maar een sigaar" zei mijn vader en ik zocht er voorzichtig een uit het cederhouten kistje. Met een mooi bandje eromheen.
Billetikkersleen, wat was je een goeierd. En ik jouwde niet meer mee, als mijn vriendinnetjes hem nariepen:"Billetikkersleen..."

Margreet Fahrenfort

Bovenstaande werd gepubliceerd in het Algemeen Dagblad, bovenal de sfeer van het Zandvoort van voorheen, gezien door de kennelijk scherp waarnemende ogen van een kind, wordt hierin bijzonder treffend weergegeven.
Hoewel men wellicht vraagtekens kan plaatsen bij het bezit van schapen (het zullen wel geiten geweest zijn) en de omschrijving van het drogen van de schar (zout werden ze vanzelf wel), is overname in de Klink zeker op zijn plaats.

MW

Van wie is't er ientje ?

Heeft u in het telefoonboek wel eens een zekere Paap, Koper of Keur moeten opzoeken, om maar eens enkele Zandvoortse namen te noemen?
De naam Paap staat 119 maal vermeld, als goede tweede komt Koper, "slechts 95 X" en de naam Keur komt er 62 X in voor.
Hoe zijn deze namen uit elkaar te houden?
Daar wist men vroeger, ver voor de komst van de telefoon, wel raad mee.
Was je een Paap dan kon je er bijvoorbeeld één zijn van "de kouwe aardappel" of van "Arie de Gladzak".
Was je een Kopertje dan kon je er één zijn van "Jaap Sok" of "Kees de Koekoek".
Zandvoort telde vroeger ongeveer 600 bijnamen. Het zou interessant zijn hierop in 'De Klink' nader in te gaan.
Veel van deze bijnamen stammende rond de vorige eeuwwisseling zijn bekend met de persoon die daarbij behoort. Bijvoorbeeld Gé Loogman heeft een 'archief' met veel bijnamen maar hij kan nog tal van aanvulingen gebruiken. Niet alleen de naam (bijnaam) is belangrijk maar ook waar de bijnaam aan te danken is en wellicht nog het alleraardigst zou zijn het gezicht van de man(vrouw) die bij de naam behoort.
U heeft ongetwijfeld in een schoenendoos nog wel oude foto's van deze echte Zandvoorters, wij kunnen ze reproduceren en u krijgt de foto gegarandeerd snel terug. Verhalen, anecdotes ... schrijf ze op, of geef ze door aan Gé Loogman telefoon 571 42 68. We komen foto's enz. graag bij u ophalen en uiteraard terugbezorgen.

'De Klink' helpt mee om de historie van Zandvoort te bewaren en hiertoe behoort zeer zeker een gedocumenteerde publicatie omtrent de bijnamen van de Zandvoorters en liefst voorzien van beeldmateriaal.

WINTER 1962/1963,
de Noordzee dichtgevroren tot kilometers uit de kust!

De R.K.torenhaan op begane grond.

Een toevallige ontmoeting, waarbij dan ook min of meer toevallig een klein foto'tje op tafel komt, leverde in dit geval een verhaal op uit de jongste geschiedenis van Zandvoort. Wanneer er echter sprake is, dat het bewuste plaatje

toch al 50 jaar oud is, dan gaat het al weer om zaken uit het Zandvoorts verleden, die het waard zijn om nog maar eens naar voren te halen.

De aandacht wordt allereerst gevraagd voor de twee jonge mannen in werkkleding en bij zich de figuur van de haan. De haan, die toen al weer jarenlang een wakend oog hield op de badplaats, maar dan wel vanaf de toren van de katholieke kerk aan de Grote Krocht.

We noemen hier de namen van deze twee jongemannen, links Cees Koper en rechts Dirk Draijer, die beiden werkzaam waren in de voormalige smederij van wijlen de heer Nol Versteege. De smederij die stond op de plek wat nu het Gasthuisplein heet. Cees en Dirk staan hier aan de achterzijde van het pand, dat gezien de biljetten op de muur ook geschikt was om het vuurwerk van de V.V.N.F. (de Vereniging tot Viering Nationale Feestdagen) aan te kondigen dat gehouden zou worden op zaterdag 7 mei des avonds om 9.45 uur op het strand tot besluit der bevrijdingsfeesten, entree 50 cent, kinderen en militairen 25 cent. Er werd gelijk maar over een wervingsplaat voor de Marine ('zorg dat je er bij komt') heen geplakt. Het heeft er alle schijn van, we leven in het jaar 1949, dat links boven nog een restant uit de oorlogsjaren aanwezig is en wel een deel van een affiche voor de Winterhulp ("nog geen knoop van mijn gulp voor de winterhulp")

De foto dateert uit de tijd dat tegenover het bewuste pand nog de "boter - kaas- en eiermijn" van Van Haaster bestond, zie links op de achtergrond. En wanneer dan die naam valt komen ook nog de namen naar voren van het Chinees restaurant van de heer Lock, slagerij Bakker, de Snelle Visser, de garage van Weber o.a. in gebruik bij de brandweer. In deze opsomming, wellicht niet helemaal compleet, past dan ook nog het woonhuis van de gemeentebode. Het was in de tijd dat men sprak over het "landje van Saase", gelegen achter deze panden. Het was ook toen daar nog stallen waren die in de zomer gebruikt werden voor de paarden van de marechaussee.

Terug naar de foto en dan naar de jongeman Cees. Nu bij velen bekend als Cees Koper, de sloten- en sleutelexpert van Zandvoort. Met hem gingen we praten over die tijd en dan in ieder geval over zijn baas Arnoldus Johannes Versteege, de vakman, de inspirator van het bedrijf, de man die het mocht beleven dat zijn oude smederij uitgroeide tot een bedrijf, van waaruit de produkten over de gehele wereld gingen.

Cees Koper weet zich de situatie nog te herinneren dat die haan van de toren moest en hij als jongmaatje mee moest. "Nol had helemaal geen angst en ik had ook geen hoogtevrees in die tijd" laat Cees weten. Men moest, om bij de haan en het kruis te komen, de toren in en dan in de spits door het luik naar buiten. Via haken omhoog om daar dan de nodige werkzaamheden te verrichten. "Nol klom naar boven en begon daar de grote bol te demonteren, hij had het geval los en riep naar mij, hier vang!" zo gaat Cees dan verder met zijn verhaal "ik hing half uit het luik en hield mij met een hand vast en kon onmogelijk die bol vangen, waarop Nol de bol naar beneden gooide, het was mij te link," aldus Cees. Pastoor Van Diepen, die de werkzaamheden van het stel had gevolgd maakte toen de opmerking: "Kijken jullie wel uit voor mijn kerk!" Om het geheel, zowel haan als kruis naar beneden te krijgen, in die tijd had men niet de beschikking over een hoogwerker, werd er een lange balk door het luik in de spits naar buiten gebracht, stevig vastgemaakt en via touwkatrollen kwam het geheel naar beneden.
Over dit voorval laat Cees nu nog weten dat Nol Versteege niet bang was voor zo'n klus, maar toen alles beneden was en hij zag hoe erg de zaak verroest was, toen schrok hij toch wel een beetje.
De zoon van Nol Versteege, Sjaak, liet in een later stadium nog een foto zien van zijn vader waarbij deze in de grote mast op de watertoren was geklommen om aldaar een nieuw vlaggentouw te bevestigen, dat was door de katrol geschoten. Het gaat ook over de tijd dat iedere groepering bij het "eigen soort" de boodschappen deed. Dus gingen de katholieken naar een katholieke slager en bakker, ook al waren de niet-katholieke slager en bakker dichter bij. Nol Versteege, behorende tot een bekende katholieke familie, had uit dien hoofde ook de klandizie van de katholieke kerk. Hij was overigens helemaal niet eenkennig volgens Cees Koper, want op de opmerking van pastoor van Diepen, dat hij meer katholiek personeel in dienst moest nemen, kreeg deze ten antwoord:"Daar kan ik niet mee werken!"
Op een bepaald moment moesten er werkzaamheden aan de wijzerplaat buiten aan de toren worden verricht. Cees Koper kreeg de opdracht om een kooi te maken. Hij vroeg hoe dat moest - Cees was niet helemaal goed op de hoogte met laswerk - er kwam als reactie: "Zorg maar dat hij goed in elkaar zit, want je moet er zelf in."
Dat gebeurde ook, er kwam een kooi en via touwen door de galmgaten kon men de kooi op de juiste hoogte krijgen. Met min of meer halsbrekende toeren was het ook Nol Versteege die de kooi om de hoek van de toren wist te krijgen, want ook aan de andere zijde moest het nodige aan de wijzerplaat worden gedaan.

Zoon Sjaak heeft de foto beschikbaar gesteld van het woonhuis waarachter de smederij. Links, met op de voorgrond de sigarenzaak op de hoek van de Kerksteeg, kijkt men in de straat, toen nog met de naam Baan en rechts de Rozenobelstraat. Aan het einde van de straat is nog 'het huis van Zwaan' te zien hoek Gasthuisplein/Gasthuisstraat.
Voor 1940 was boekhandel Van Deursen in de winkel gevestigd.
Een deel van Zandvoorts ingezetenen zullen zich vanuit de oorlogsjaren nog kunnen herinneren dat de gaarkeuken daar was en een stukje verder weg in de tijd zijn er ongetwijfeld Zandvoorters die weten dat de aanbouw achter de smederij ooit het brandweerhuisje van Zandvoort was.
Het zijn zo bij elkaar zo maar een paar feiten uit de laatste eeuw en ook deze behoren tot de geschiedenis van Zandvoort.

Theo Hilbers

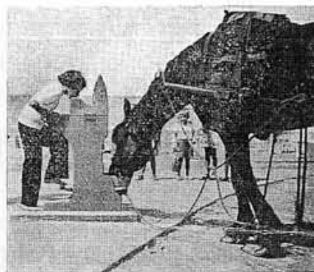
TUTO-FONTEINEN.

Wist u dat ze zo genoemd werden, die fonteintjes onder aan de Strandweg en op het Tramplein? Onze secretaris Arie Koper kwam, dankzij zijn speurzin, in Utrecht in het bezit van een afdruk van onderstaande foto, van de folder die hiernaast weergegeven is en van een folder voor de 'TUTOMAX drink- en waschfontein' die sedert 1933 in het Kennemerlyceum in gebruik was.

De constructeur/ontwerper S. Snuyff, woonde Oosterparkstraat 81.
Op bovenstaande foto tilt zijn dochtertje de drinkbak voor dieren op, waardoor deze geleegd werd, terwijl haar nichtje het voetpedaal ingetrapt heeft waardoor dat verfrissende straaltje heerlijk duinwater omhoog spoot, tenminste zolang men het pedaal maar in bleef drukken.
Dat niet alleen de mens er van genoot - zou dat nu nog zo zijn? - maar ook de dieren bewijst wel het foto'tje op de folder waar het paard van een schelpenvisser met volle teugen het verkoelende vocht opdrinkt.
Het is een verlies dat de 'TUTO-fonteinen' er niet meer zijn.
Heer Snuyff alsnog bedankt namens Zandvoorters en dagjesmensen. MW

TUTO-FONTEINEN onder Huurconditie

Fontein type NKA te Zandvoort, Strandweg, geplaatst in huurconditie.

L. S.

In vele gemeenten heeft men tot dusverre afgezien van de toepassing der TUTO-FONTEINEN wegens de aanschaffingskosten en misschien ook door onzekerheid omtrent onderhoudskosten.
Deze beide bezwaren nu zijn geheel ondervangen door de nieuwe regeling van VERHUUR met ONDERHOUD en GARANTIE.
De voorwaarden zijn als volgt:

HUURVOORWAARDEN TUTO-FONTEINEN.

1. De huur loopt door van kalenderjaar tot kalenderjaar, voorzoover geen opzegging door een der of beide partijen heeft plaats gevonden.
2. De betaling geschiedt vóór 1 September van het huurjaar door overschrijving.
3. Plaatsing en aansluiting zijn voor rekening van Huurder(esse), alsmede aanschaffing van fundeerput en voetplaat, die eigendom van Huurder(esse) blijven. (Prijs 1941: resp. ƒ 10.— en ƒ 20.—.)
4. Het onderhoud geschiedt door en voor rekening van Verhuurder(esse), die garant is voor den werkvaardigen toestand gedurende 15 April t/m. 15 October, met recht van Huurder(esse) tot korting van 1 % van den huurprijs voor elken dag, dat Verhuurder na schriftelijke waarschuwing ter zake in gebreke blijft.
5. Bij onderhoudswerken ter plaatse zal Verhuurder desgewenscht kunnen beschikken over een werkkracht van Huurder(esse).
6. Schade door aanrijding, ruw geweld, onbevoegd gebruik van gereedschap, molest, overheidsdaden zijn voor rekening van Huurder(esse).
7. Vervoer geschiedt steeds door en voor rekening van de partij ter plaatse waar het apparaat aanwezig is.
8. Huurder(esse) is verplicht het apparaat af te nemen en op te zenden naar Verhuurder op diens verzoek. Voorzoover noodig ter voldoening aan art. 4 moet Verhuurder op wensch van Huurder(esse) een vervangingsapparaat verschaffen.

De HUURPRIJZEN (vrijblijvend) zijn voor 1941 als volgt [1]):

Model		
N.	(Voor plaatsen waar geen dieren komen)	ƒ 35.—
NK.	Met kipbaren dierendrinkbak (voor honden en vogels)	„ 45.—
NKE.	Met extra toevoer (met knop) naar den kipbaren bak voor paarden en vee [2])	„ 50.—
NK½A.	Met half-automatischen toevoer naar den bak: vult deze telkens als de bak gekipt en weer recht geplaatst wordt	„ 55.—
NKA.	Met vol-automatischen toevoer naar den kipbak: houdt den bak steeds vol (toevoer afgesloten als de bak gekipt staat)	„ 60.—

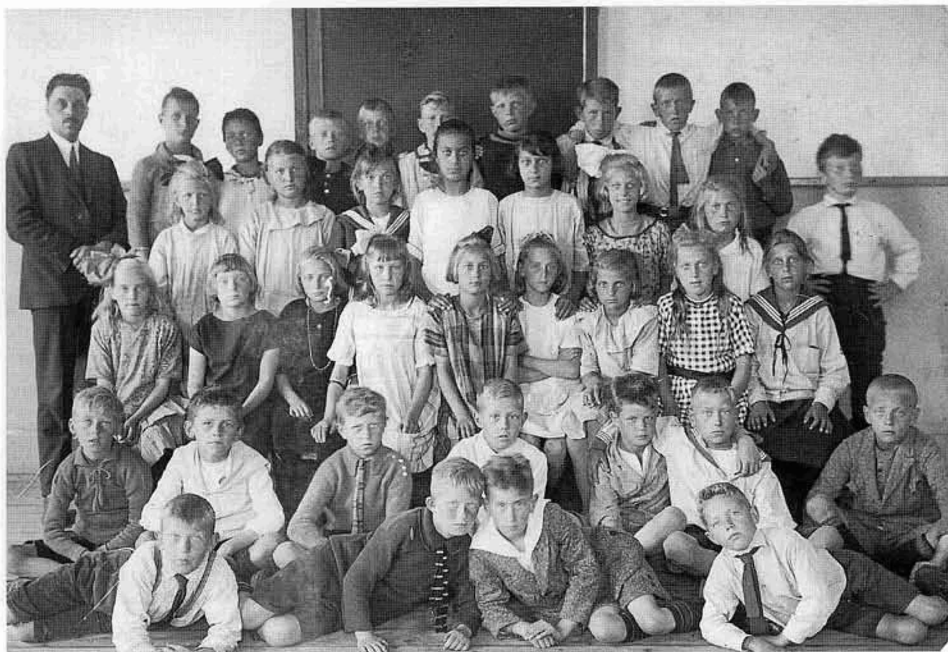
De Constructeur:
S. SNUYFF,
Oostparkstraat 81.
Zandvoort.

[1]) Deze zijn gebaseerd op de berekening: rente 4 pCt., afschrijving 8 pCt., onderhoud en contrôle 8 pCt., samen 20 pCt.

[2]) De fontein NKE, staande op de Groote Markt te Haarlem, gebruikte in 1940 125 M³ water.

Circ. Holl. No. 5: Hr. No. 1—500).

Bericht uit Australië. De heer K. v.d. Kruk schreef ons het volgende:
" Ik ben al 47 jaar weg uit Zandvoort en een trouwe lezer van de Klink. Het valt mij niet mee om in het Hollands te schrijven. Op de foto op blz 16 in de Haltestraat heb ik 1 jaar gewoond, mijn oudste dochter is daar geboren in 1937. Op blz. 20,(de Klink oktober '99) de straat achter villa Amalia, in 1895? werkte mijn grootvader daar bij hotel "de l'Ocean",(dr J.G. Mezgerstr 81) op het dak waren grote zeewatertanks, er was veel wind en een deksel van een van de tanks waaide er af en viel op mijn grootvader, hij werd op slag gedood. Mijn vader was toen ongeveer 10 jaar oud.
Hierbij een foto van de 3e klas van school B (1921/1922 ?).

Van links naar rechts, rijen van boven naar onder! Rij 1: meester Bruinsma - 1. Leen Terol (Haagse Leen) - 2. Frits Nijtze - 3. Jan van Duin - 4 en 5 ? - 6. Cor v Koningsbruggen - 7. Henk Paap (Piese) - 8. Willem Jan Molenaar (Stijfseltje) - 9. Arie Terol (Botje) Rij 2: 1. Aagje v Koningsbruggen - 2 t/m 5? - 6. Annie Termes - 7. Corrie v Koningsbruggen - 8. Willem Bol. Rij 3: 1. Aagje Hollenberg - 2 t/m 6 ? - 7. Greetje van der Werff - 8. Corrie Driehuizen - 9.? Rij 4: 1. Piet Keur - 2. Piet Glazer - 3. Aard van Duin - 4. Piet Visser - 5. Jan Paap (Harteaas) - 6. Kees Snellens. Voorste rij: 1.? -
2. Henk Keur (Rooie Henkie) - 3. Mij zelf; Karel van der Kruk - 4.?

Mondaccordeonvereniging "EXCELSIOR"
en
Accordeonvereniging "ZANDVOORT".

Twee verenigingen die een prominente plaats innamen in het Zandvoortse verenigingslevenvan voor en na de tweede wereldoorlog.

De "Zandvoortsche Mond Accordeon Vereniging M.A.V.Z. EXELCIOR"
- opgericht 4 juni 1934 - zoals zo mooi op het vaandel vermeld staat, beleefde vóór de oorlog grote tijden. Er werd met succes aan menig concours deelgenomen, dit onder de bezielende leiding van dirigent Arie Paap.
De oorlogsjaren zorgden voor een breuk in het verenigingsleven, de draad werd nadien weer opgevat maar op 19 september 1951 viel het doek voor EXCELSIOR.

Was Arie Paap dirigent van de mondaccordeonvereniging, zijn broer Engel, een accordeonist van formaat, richtte de Accordeonvereniging op. Onderstaande foto toont dat dit geschiedde onder het vaandel van 'Excelsior'
(in het midden de dirigent E. Paap, geheel links vooraan Arie Loos).

Hoe het de accordeonisten verging? Blijkbaar in de na-oorlogse jaren niet zo goed, maar op 23 januari 1950 weet het Haarlems Dagblad te melden onder de kop " De accordeonvereniging 'Excelsior' herboren", dat het publiek kennismaakte met een herboren ensemble onder leiding van haar nieuwe directeur P. de Haan." Men beschikte thans over 22 werkende leden i.p.v. 9 maar ook het technisch kunnen bleek verrassende vorderingen gemaakt te hebben." [op voorgaande foto staan (toevalligerwijs?) 9 accordeonisten].

Hoe het ook zij, op 10 mei 1950 zag een nieuwe vereniging het levenslicht met als naam "Accordeonvereniging Zandvoort", met als directeur Jan Davids. Deze vereniging zou tot juni 1975 bestaan. Het vaandel werd onlangs door de zoon van deze directeur overhandigd aan onze voorzitter de heer Cense, waardoor het voor Zandvoort behouden blijft. Wij zijn de heer Davids hier zeer erkentelijk voor. Het zou goed zijn als de geschiedenis van beide verenigingen grondig uitgezocht en teboekgesteld zou worden.

Bij 'speurwerk' in de papieren van de oud-penningmeester C. Koper kwam ik tal van kwitanties tegen, ogenschijnlijk droge kost maar o zo leuk. Wat vindt u b.v. van de huur die de heer P. Waterdrinker in rekening bracht voor de huur van 30 stoelen, Raadhuisplein op 14 juli 1951. *f* 3,00 totaal!

P. Waterdrinker, Veilingmeester
Verhuurinrichting - Handel in nieuwe en 2e hands meubelen
Kosterstraat 5 — Telefoon 2164 — Zandvoort

ZANDVOORT, 6 Aug. 1951

Nota voor Accordion Club Alhier

Voor Huur van 30 stoelen raadhuisplein 14 juli	3.00	

En waarvoor waren deze stoelen? De kwitantie van niemand minder dan Klaas Zwemmer (Klaas de Zeebeer), de laatste echte dorpsomroeper en geschreven achterop de opdracht van hetgeen hij moest omroepen, geeft het antwoord.

Voor vijf gulden riep hij het bericht om in de gehele gemeente (vaak gepest door de jeugd).

Ook blijkt uit zo'n simpel papiertje dat b.v. naast de accordeon-vereniging ook de Zandvoort Estafette verleden tijd is evenzo zal men vergeefs zoeken naar Aardappelen- Groenten- en Fruithandel L. van Norden.

Bekijkt u ook (nog) eens 'Kent u ze nog' deel 1 blz 66 en 70 en deel 2 blz 65. beiden van dhr P. Brune.

MW

L. VAN NORDEN
Aardappelen-, Groenten- en Fruithandel
Haltestraat 51 Tel. 2419 Zantvoort

Zantvoort, ...19

NOTA voor

HEDEN AVOND
NA DE ESTAFETTE
LOOP GEEFT
Accordeon Vereniging
Zandvoort een
Concert op het
raadhuisplein
AANVANG 9 UUR

Ontvangen van de Heer L v Norden Vijfgulden (Vijfgulden f 5) voor omroepen de geheele Gemeente
achterkant Program. 14 Juli 1951
Omroeper
K Zwemmer

EXCELSIOR op concours.

GENOOTSCHAP "OUD ZANDVOORT".

Voorzitter.	ing. G. A. Cense Kostverlorenstr 115	2042 PL ZANDVOORT	(023) 571 57 15
Vice-voorzitter.	Ir. C. J. Wagenaar Kostverlorenstr 23	2042 PA ZANDVOORT	(023) 571 39 99
Secretaris.	A. Koper W Kloosstr 9	2041 BK ZANDVOORT	(023) 571 84 41
Vice-secretaris.	J. Paap Celsiusstr 33	2041 TB ZANDVOORT	(023) 571 59 67
Penningmeester.	M. A. J. M. Crabbendam M Euwestr 33	2042 RA ZANDVOORT	(023) 571 25 14
Leden.	Mevr. A. Joustra-Brokmeier Wilhelminaweg 24	2042 ND ZANDVOORT	(023) 571 51 55
	Mevr. J. M. J. Molenaar Westerparkstr 27	2042 AV ZANDVOORT	(023) 571 85 19
	P. L. A. Bluijs Brederodestr 28	2042 BE ZANDVOORT	(023) 571 82 92
	J. Kerkman burg. Beeckmanstr 24	2041 PN ZANDVOORT	(023) 571 50 13
Ereleden.	P. Brune en ir. C. J. Wagenaar		
Erepenning	P. v.d. Mije KCzn (01-08-1891 - 27-02-1973)		
Bankrelatie.	ABN - AMRO te Zandvoort. rek. nr. 565738305.		
Giro-rekening.	4206723 t.n.v. Genootschap "OUD ZANDVOORT".		
Contributie.	Minimaal *f* 20.-- (excl. verzendkosten) per jaar.		

"DE KLINK".

Het blad "DE KLINK" is een kwartaaluitgave van het Genootschap "OUD ZANDVOORT" en wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van en het kweken van belangstelling voor de geschiedenis van Zandvoort.
Voor het samenstellen van het blad heeft het bestuur een redactiecommissie benoemd die bestaat uit de heren: Th. B. M. Hilbers, H. Opheikens en M. Weber

Vriendelijk verzoek. Adreswijzigingen en aanmelding nieuwe leden s.v.p. aan mw Hoogervorst-Schuiten Oosterstr 1 2042 VE ZANDVOORT (023) 571 81 77